

# *Veliki Prasak*

velikiprasak.com

Ante Tomić  
**ČISTA SRIJEDA  
S MORTADELOM**

Vladimir Božanović  
**INTERVJU  
sa Aleksandrom  
Lambrosom  
II DEO**

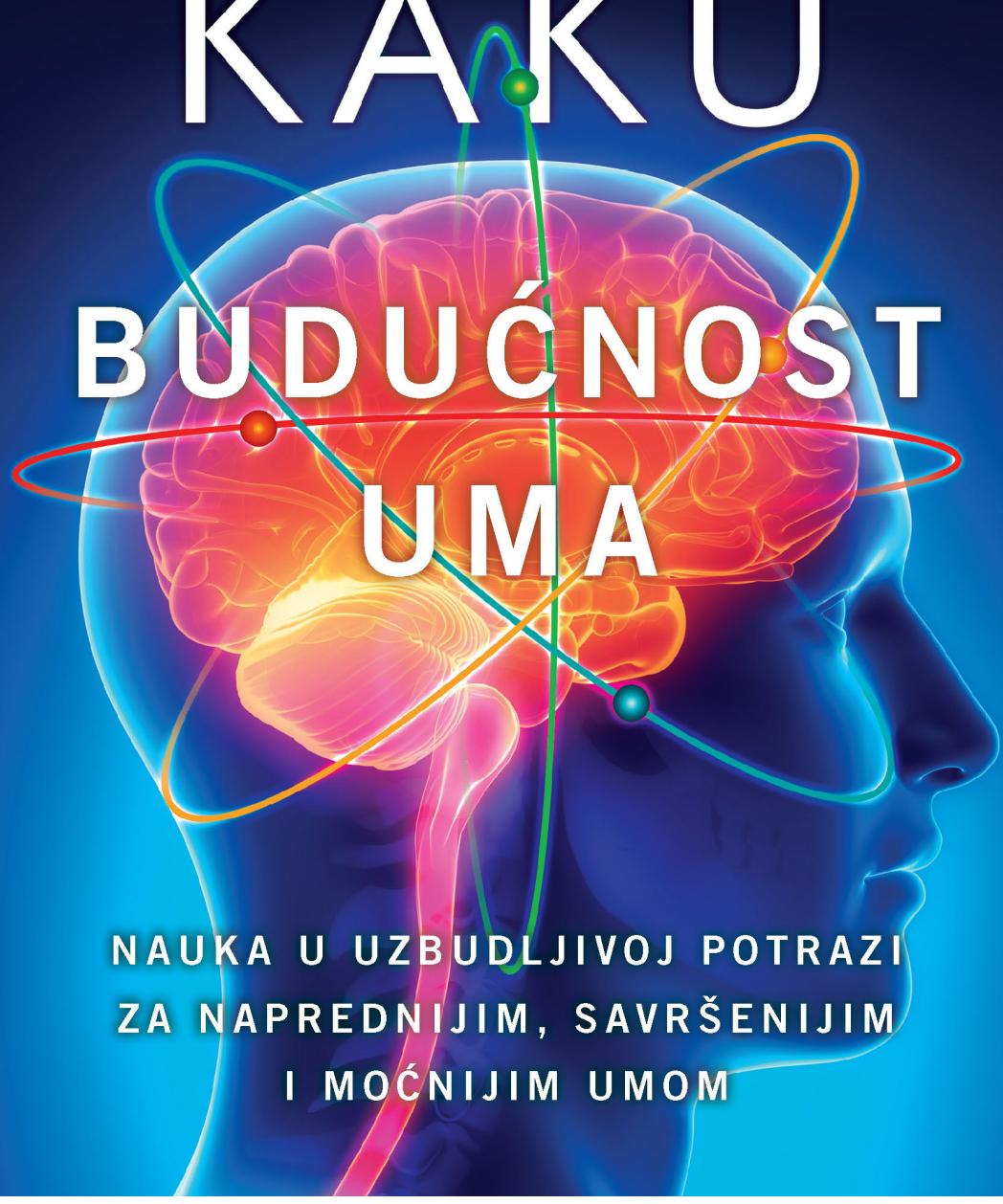
Tatjana Manojlović  
**UTICAJ RELIGIJE  
NA OBRAZOVANJE  
KROZ ISTORIJU  
I DEO**



Broj 13 | Mart 2015.

AUTOR SVETSKOG BESTSELERA *FIZIKA NEMOGUĆEG*

# MICIO KAKU BUDUĆNOST UMA



NAUKA U UZBUDLJIVOJ POTRAZI  
ZA NAPREDNIJIM, SAVRŠENIJIM  
I MOĆNIJIM UMOM

# Sadržaj

**Tolerancija netolerancije (III DEO).....6**

*Autor:* Aleksandar Lambros

**Intervju sa Aleksandrom Lambrosom (II DEO)... 10**

*Autor:* Vladimir Božanović

**Naučne činjenice o autizmu i vakcinama .....14**

**Sav taj darvinizam. ....16**

*Autor:* Boris Klobučar

**Čista srijeda s mortadelom .....19**

*Autor:* Ante Tomić

**Uticaj religije na obrazovanje (I DEO)..... 21**

*Autor:* Tatjana Manojlović

**Hronika .....26**

*Autor:* Vladimir Božanović



**VELIKI PRASAK**  
časopis Udruženja „Ateisti Srbije“

**Izdavač:**  
Udruženje „Ateisti Srbije“

**Kontakt telefon:**  
+381 63 80 44 200

**Glavni i odgovorni urednik:**  
Vladimir Božanović

**Redakcija:**  
Marko Ekmedžić  
Miloš Đuričić  
Jelena Radojčin  
Predrag Stojadinović  
Tejmur Šihmamedov  
Tatjana Manojlović

**Lektori:**  
Dušica Rašić Ilić  
Ana Arsenović  
Vladimir Stokić

**Dizajn i prelom:**  
Miloš Marković

# 50 logičkih grešaka

*za koje treba da znate*

Predrag  
Stojadinović

HELIK



Sposobnost logičkog razmišljanja i rasuđivanja urođene su osobine svakog ljudskog bića, baš kao i uspravan hod ili upotreba jezika za sporazumevanje. Naš svakodnevni život i donošenje odluka zasnivaju se na logici mnogo više nego što nam se na prvi pogled čini. Međutim, kao što smo u stanju da logički rezonujemo, često – svesno ili nesvesno – činimo logičke greške.

Civilizovan i argumentovan dijalog, prenošenje važnih poruka i jasno izražavanje misli i stavova, nemogući su bez svesti o logičkim greškama i bez prepoznavanja ovakvih grešaka, kod sebe i kod drugih. U svetu koji je prepun marketinških, političkih, pseudonaučnih i drugih kampanja zasnovanih na veštrom manipulisanju činjenicama i namernom korišćenju logičkih grešaka da bi se najšira publika prevarila ili zavela, prepoznavanje logičkih grešaka je važan odbrambeni mehanizam savremenog čoveka.

Knjiga 50 logičkih grešaka za koje treba da znate, prva takve vrste na našem jeziku, napisana je kao dragoceni priručnik koji će izoštiti vaš osećaj za logiku i omogućiti vam da lakše otkrijete intelektualne i druge prevare, ali da i sami postanete uspešniji i ubedljiviji sagovornik koji poštено i argumentovano iznosi svoje stavove.

## U ovom broju:



### Čista srijeda s mortadelom

*Vi vjerujete što god hoćete, ali nemojte očekivati da čitav svijet to poslušno i bez pogovora prihvaca.*

strana 19.

Autor: Ante Tomić

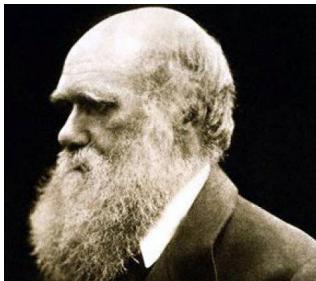
### Intervju sa Aleksandrom Lambrosom II deo

*Kultura jednog vremena je uvek odraz tog vremena. I društva.*

strana 10.



Autor: Vladimir Božanović



### Sav taj darvinizam strana 16.

*Problem oko kog naučnici sukobljavaju mišljenja kada je u pitanju evolutivni put čoveka jeste način analiziranja podataka.*

Autor: Boris Klobučar

### Tolerancija netolerancije III deo

*Stalno nam se govori da ne smemo suditi o drugima na osnovu njihovih religijskih uverenja. A zašto ne?*

strana 6.



Autor: Aleksandar Lambros



web: [ateisti.com](http://ateisti.com) i [velikiprasak.com](http://velikiprasak.com)  
e-mail: [redakcija@velikiprasak.com](mailto:redakcija@velikiprasak.com)

Foto:  
naslovna: <http://www.desktopwallpaperhd.net/view/profile-beautiful-background-bigbang-universe-origins-81015.html>  
duplicira:  
str.6: <http://strelchik.livejournal.com/95045.html>  
str.7: <http://www.hug-h.com/2014/01/a-new-year-but-still-same-old-troubles.html>  
str.9: <http://news.optuszoo.com.au/2014/03/06/the-most-horrific-punishments-in-the-world/>  
str.16: <http://www.bastabalkana.com/wp-content/uploads/2012/01/Darvinizam-i-evolucija-%C4%8Doveka.jpg>  
str.16, 17, 18: <http://elementarium.cpn.rs/elementi/sav-taj-darvinizam/>  
str.20: <http://static.guardianpix.pictures/2015/1/9/1420797460542/Steve-Bell-on-the-Charlie-009.jpg>  
str.21: <http://goo.gl/ZtmshI>  
str.22: <http://270c81.medialib.glogster.com/media/47/47612c-74c4dac3f03281275c3795e2bc-5756d70c2807077f4432a32d4ca5f-ba6/educ3.jpg>  
str.23: [http://3.bp.blogspot.com/\\_VFTRoBGqTI/TFhXRbxouOI/AAAAAAAABQ/WxHEKmGmla8/S760/Hoplites+2.jpg](http://3.bp.blogspot.com/_VFTRoBGqTI/TFhXRbxouOI/AAAAAAAABQ/WxHEKmGmla8/S760/Hoplites+2.jpg)  
str.24: <http://goo.gl/o45b2h>  
str.25: <http://people.uncw.edu/zervosg/Pr236/New%20236/Public%20Domain%20for%20Web/Alexander.JPG>  
str. 26: [http://www.juznevesti.com/uploads/assets/2014/11/24/43619/900x0\\_kariohirurgija6.jpg](http://www.juznevesti.com/uploads/assets/2014/11/24/43619/900x0_kariohirurgija6.jpg)

# TOLERANCIJA NETOLERANCIJE



U jednom od hadita čitamo i o pohodu 40.000 muslimana na Persiju. Na bojnom polju vođa muslimanskih četa neprijateljima se pre bitke obraća ovim rečima – „Naš prorok, božiji glasnik, naredio nam je da se borimo protiv vas dok ne počnete da se klanjate samo Alahu ili date džizju (podanički danak) i prorok nam je preneo božije reči da ko god među nama pogine otici će u raj da živi životom neizmerne blagodati kakvu nikada nije video a da će oni koji prežive postati vaši gospodari“.

Ili – ili. Trećeg nema. Suživot nije opcija. U svom odnosu prema pripadnicima drugih veroispovesti islam je jedinstven u odnosu na sve druge religije. Ideja razdvajanja države i crkve u islamu je ne samo nezamisliva već ona predstavlja i težak oblik jeresi. U jednom haditu čitamo Muhamedove reči – „Ko god se meni potčinjava, potčinjava

se Bogu a ko se potčinjava mom emiru, potčinjava se meni. Kod god se buni protiv mene buni se protiv Boga a ko se buni protiv mog emira buni se protiv mene“. On nije samo religija kako na zapadu ljudi obično misle u smislu da je reč o nečem ličnom i privatnom, individualnom obliku duhovnosti koja nikoga ne treba da se tiče. Islam je i politička ideologija koja na totalitarni način reguliše svaki mogući aspekt života svojih sledbenika. Takav je od početka. Islamska teologija poznaće dva koncepta o kojima ljudi na zapadu, zahvaljujući fantazmima koje medijima šire takozvani liberalni levičari i intelektualno nepošteni akademici<sup>1</sup>, nikada nisu čuli. Jedan se zove džahilija. Ovaj izraz označava stanje preislamskog

<sup>1</sup> U slučaju SAD niko nije naneo toliko štete kao Edvard Said, poreklom Palestinac, profesor Kolumbijskog univerziteta i omiljeni medijski autoritet za pitanja islama. On je neumorno promovisao novu, miroljubivu verziju islama povezujući istovremeno svaku kritiku sa rasizmom i zapadnjački imperializmom. SAD su još uvek anestezirane u tom smislu.

arapskog društva. Taj period u islamskoj tradiciji vidi se kao period „neznanja“ (Alahovog otkrovenja) koje je karakterisalo neznabوštvо i varvarizam (čoveku dođe da se zamisli kako li je tek to izgledalo ako u tom smislu islam predstavlja napredak). Ali, ovaj koncept se primenjuje i na savremena neislamska društva. Muslimani sva društva koja nisu islamska vide kao društva u stanju džahilije. U tom smislu, pokoravanje islamu za njih predstavlja „oslobađanje“ iz stanja džahilije, kao oslobađanje nevernika od njihovog neverništva i privođenja jedinoj pravoj veri – islamu. Drugi koncept je hudna, izraz koji se prevodi kao prekid vatre, primirje. Ne mir, primirje. Mir postoji jedino u smislu potpune islamske dominacije, hudna je period primirja tokom kojeg se sabiraju snage i stiče prednost. Ovaj koncept ide u paketu s konceptom džihad-a.

A da bi nezaustavljivo napredovanje džihadu bilo osigurano, islam kao jedinu garanciju za siguran pristup raju, kao što smo već u pojedinim stihovima videli, nudi umiranje za islam, što se smatra vrhunskim mučeničkim poduhvatom za veru. U Kurantu stoji (3:169) – „Nikako ne smatraj mrtvima one koji su na Alahovu putu izginuli! Ne, oni su živi i u obilju su kod Gospodara svoga“. Da bi se oni manje entuzijastični podstakli u Kurantu se precizira – „Vjernici koji se ne bore - osim onih koji su za borbu nesposobni - nisu jednaki onima koji se na Alahovu putu bore imecima svojim i životima svojim. One koji se budu borili ulažući imetke svoje i živote svoje Alah će odlikovati čitavim stepenom nad onima koji se ne budu borili, i On svima obećava lijepu nagradu. Alah će borcima, a ne onima koji se ne bore, dati veliku nagradu“ (4:95)<sup>2</sup>.

Islam je, doslovno, kult smrti. U nebrojenim izjavama džihadisti ističu da je njihova ključna prednost u odnosu na neprijatelja (zapad) to što „oni više vole smrt nego što neprijatelj voli život“. Samoubilački bombaški napadi su ilustracija. Kada Palestinci ginu u samoubilačkim napadima odvlačeći sa sobom u smrt mnoge nevine ljudi, sa minareta lokalnih džamija ne obznanjuje se njihova smrt već „venčanje sa crnookim hurijsama u raju“. Porodice su ponosne na svoje poginule borce za islam i one u zajednici uživaju poseban ugled.

Po arapskim TV stanicama na Bliskom istoku nije retkost videti emisije u kojima očevi ponosno govore o tome kako pripremaju svoje sinove da jednog dana budu mučenici islama (tj. poginu odvlačeći u smrt što je moguće više „neprijatelja“). U jednom programu video sam dvanestogodišnju devojčicu kako govori da će jednog dana umreti za islam i Alaha i ubijati neznabotce, a u drugom, za decu (!?) muslimanskog klerika

<sup>2</sup> Ovaj stih potpuno obesmišljava tumačenje o džihadu kao o nekakvoj duhovnoj borbi. Oko 250 ajeta od ukupno 6.235 odnosi se na džihad.

kako okupljenoj dečici čita bajku o „avanturama“ deteta koje ulazi u grad da tamo raznese neprijatelja. Možda ste čuli objašnjenje nekog muslimanskog klerika kako je samoubistvo protivno doktrini islama i da islam to ne podržava? Što vas je navelo na pomisao da je zaista u pitanju delo nekog sumanutog ekstremiste. Trenutak je, onda, da se upoznate sa još jednim konceptom islamske teologije. Zove se takija što se prevodi kao prevara, laž. Reč je o učenju da je muslimanu laganje dozvoljeno u izvesnim situacijama. Mir u kući, i šire, mir u muslimanskoj zajednici, užoj ili

koji treba slediti. Iz jednog hadita saznajemo kako je svoje sledbenike pitao ko će ga „rešiti“ nekog Jevrejina (opet!) i da se među sledbenicima jedan prijavio da umesto njega počini to ubistvo ali mu je predočio da je, da bi se taj zadatak uspešno obavio, neophodno da laže (kako bi se tom Jevrejinu približio). Muhamed mu daje dozvolu – „reci šta god hoćeš, potpuno si sloboden po tom pitanju“. U drugom haditu čitamo da laganje ima dozvolu nebeskog autoriteta – „Alahovom voljom, ako dam reč i kasnije vidim da mi je nešto drugo bolje, onda radim to što je bolje i gazim reč“.



široj, spadaju u takve situacije. Na političkom planu, ovo učenje odnosi se na laganje u situacijama u kojima se procenjuje da je islam na neki način ugrožen. Tako je objašnjenje o tome kako islam brani samoubilačke bombaške napade obična laž izrečena u skladu sa ovom preporukom o laganju neprijatelja kako bi se obmanuli. Ti napadi za cilj nemaju samoubistvo već ubistvo drugih, a pogibija u njima smatra se mučeničkim podvigom za islam koji je ujedno i instant propusnica za raj (i seks sa 72 crnoke hurije).

U jednom od hadita čitamo kako je „rat obmana“. Kao i u svemu drugom, Muhamed, najidealniji musliman, uspostavlja primer

Ukratko, miroljubivih muslimana ima, onih koji učenje svoje religije jednostavno ne poznaju ili poznaju ali su ih svesno odbacili. Međutim, miroljubivog islama nema. Džihad je opadao samo onda kada je bio suviše slab da napreduje. Činjenica da muslimani na ulicama Evrope koji protestuju i nose transparente na kojima se poziva na ubistvo nevernika, uvođenje šerijata za Evropu, ukidanje demokratije kao „zle“ i „kancerogene“, te pretnje upućene svima koji i pomišljaju da se tom ludilu suprostave, više i ne misle da je primena takje neophodna, vrlo je zabrinjavajuća. Sad nas lažu nebrojeni „stručnjaci za islam“, „arapski svet“ ili „međunarodni terorizam“ koji nam neprestano govore o nekakvom

radikalnom, ekstremnom i fundamentalnom islamu, kao da postoji i neki drugi. Problem je namerno pogrešno postavljen, problem nisu fundamentalisti, već fundamenti islama.

Džihad je u istoriji doživeo dva velika talasa. Jedan je arapski od polovine sedmog veka, kada je islam mačem, za svega dvestotinak godina proširen na prostranstvu od granica Kine i indijskog potkontinenta na istoku, preko središnje Azije i Bliskog istoka, pa zatim preko severne Afrike do Atlanstkog okeana na zapadu i dalje na Siciliju i Iberijsko poluostrvo u Evropu, da bi u bici kod Poatjea u Francuskoj 732. godine bio zaustavljen. Drugi veliki

muslimane, a o manjinama i da ne govorimo<sup>3</sup>, skoro sva žarišta u svetu nalaze se tamo gde je muslimanska manjina u sukobu sa svojom okolinom. Istočni Timor (gde su muslimani Indonezije pobili jednu trećinu muškog stanovništva, inače katolika); Filipini, gde deluje nekoliko islamskih grupa (muslimana na Filipinima ima između 5% i 9%) koje terorišu lokalno stanovništvo i teže odcepljenju i stvaranju islamske države; Tajland gde je nasilje u najjužnijim delovima zemlje koje naseljavaju muslimani eskaliralo u poslednjih desetak godina; Kina i islamski pokreti pokrajine Sikjang; Indonezija gde je u sukobima između islamskih grupa i hrišćana na Molučkim

u brojkama one su veće od broja ubijenih Jevreja u holokaustu, ubijenih u sovjetskom teroru, japanskim masakrima Kineza u Drugom svetskom ratu, Maovih žrtava među kineskim seljaštvom, masakru Jermenja od strane Turaka ili bilo kom zločinu protiv čovečnosti u 20. veku. Ali, na žalost, van Indije za njih se gotovo uopšte ne zna". Nije, čak, potrebno ni zazlatiti duboko u prošlost. U martu 1971. pakistanska vojska pokrenula je krvavu kampanju (operacija „Reflektor“) u istočnom Bengaluru (današnji Bangladeš) u kojoj je ubijeno oko 2.5 miliona Hindusa a oko 10 miliona je proterano u Indiju. U indijskom delu Kašmira u terorisanju lokalnog nemuslimanskog

## **Malo je verovatno da 11. septembar (datum kada je odbijena turska opsada Beča) Al-Kaida nije namenski odabrala za napade na Ameriku kako bi najavila novi globalni džihadistički talas.**

talas džihada počinje sredinom 11. veka s osvajanjima turskih plemena tokom kojih je pala čitava Anadolija, nekadašnje jezgro Vizantije, a zatim i bezmalo celo Balkansko poluostrvo i zemlje oko Crnog mora. Taj talas zaustavljen je kada je odbijena turska opsada Beča – 11. septembra 1683. godine.

Nakon ove bitke počinje period opadanja islama, raspada turske carevine i kolonijalne vladavine islamskim teritorijama. Uzgred, pravdanje terorizma navodnom frustracijom kolonijalnom prošlošću muslimanskih zemalja, u najmanju ruku je apsurdno. Širenje islama u rekordnom vremenskom periodu kakvo istorija čovečanstva ne poznaje, svakako se nije odvilo miroljubivo. Malo je verovatno da 11. septembar (datum kada je odbijena turska opsada Beča) Al-Kaida nije namenski odabrala za napade na Ameriku kako bi najavila novi globalni džihadistički talas. Pogledajmo trenutnu situaciju u svetu – pored većinski muslimanskih zemalja u kojima mahom ne postoji ni minimum ljudskih prava ni za same

ostrvima (1999-2002) ubijeno najmanje pet hiljada ljudi a oko milion ih je raseljeno.

Indijski potkontinent o kome istoričar Vil Djurant piše – „islamsko osvajanje Indije verovatno je najkravija priča istorije. Nauk ove obeshrabrujuće priče je kako je civilizacija dragocena stvar, kako njeni delikatni i složeni red i sloboda mogu u bilo kom trenutku biti zbačeni varvarskim upadom sa strane i njegovim razmnožavanjem iznutra“. U periodu od 1000. godine (osvajanje Avganistana) i 1525. (kraja Delhijskog sultanata), populacija indijskog potkontinenta smanjena je za oko 80 miliona ljudi (nemuslimana, tačnije uglavnom Hindusa i budista)<sup>4</sup>. O ovom genocidu Srđan Trifković piše – „Ovi masakri koji su sproveli muslimani u Indiji nemaju paralelu u istoriji. Govoreći samo

stanovništva danas su aktivne brojne islamske grupe.

Zatim Čečenija, Kosovo i Bosna. Pa na jug u dubinu afričkog kontinenta – Mauritanija, Mali, Nigerija i Sudan gde je u dvadesetogodišnjem ratu, između arapsko-muslimanskog severa zemlje i crnačko-hrišćanskog juga, život izgubilo više od dva miliona ljudi. Od sticanja nezavisnosti 1956. godine hrišćani juga su od strane muslimanske većine bili tretirani kao obični kmetovi u službi muslimanskih gospodara a sredinom osamdesetih godina prošlog veka oživila je i institucija ropstva – brojni zarobljeni hrišćani prodavali su se po ceni za oko 50 dolara. Uz to je obnovljena i institucija seksualnog ropstva u kome su hrišćanske žene i devojčice žrtve neprestanog silovanja i seksualnog iživljavanja. Oduzmite ova žarišta u svetu i dobijate jednu prilično miroljubivu planetu.

Kad se oduzmu muslimanski teroristički napadi ispostavlja se da nikakav „rat protiv terorizma“

<sup>3</sup> Ernst Renan, devetaestovekovni francuski stručnjak za Bliski istok i drevne jezike i civilizacije jednoj je napisao – „Muslimani su prve žrtve islama. Tokom svojih putovanja po Orientu mnogo sam puta bio u situaciji da posmatram kako fanatizam dolazi od male grupe opasnih ljudi koji druge terorom primoravaju na religiju. Osloboditi muslimana od njegove religije najbolja je usluga koja bi im se mogla učiniti“.

<sup>4</sup> Ime planinskog masiva Hindu Kiš koji se proteže nekih 800km od središnjeg Avganistana do severnog Pakistana, znači „pokolj Hindusa“.

nije neophodan<sup>5</sup>. Stalno nam se govori da ne smemo suditi o drugima na osnovu njihovih religijskih uverenja. A zašto ne?



Opasniji od ove totalitarne i ubilačke političke ideologije jesu jedino njeni apologetičari koji je legitimisu a to je, u evropskim okolnostima, evropska politička levica. Zapadni lideri, zapadna politička elita, mediji i univerziteti, neprestano ponavljaju jednu ogromnu laž – islam je miroljubiv i njegovi sledbenici su miroljubivi, terorizam nije ni u kakvoj vezi s učenjem islama a teroristi su šaćica fanatika koja je nekako zloupotrebila inače miroljubivu religiju.

U svojoj knjizi „**Bog koji mrzi**“, Vafa Sultan, psiholog koji je iz Sirije emigrirala u Ameriku o tome kaže – „Verovanje da su islam oteli nekakvi zli ljudi i iskoristili ga za terorizam je velika zabluda. Muslimani su žrtve sopstvene vere. Muslimane je otela njihova doktrina, a ne obrnuto. Suština islama je pokoravanje sveta i deci se u tom smislu od rođenja ispiraju mozgovi. Posmatrati islam kao religiju, kako vi na Zapadu činite, velika je greška. Islam je politička

<sup>5</sup> Ipak, lideri zapadnih sila uporno insistiraju na tome da islamski terorizam nema nikakvog uporišta u islamu. Pred američko-britansku intervenciju u Avganistanu, tadašnji britanski premijer Toni Blair izjavljuje – „Ljuti me, kao što ljuti i većinu muslimana, kada čujem da se bin Laden i njegovi ljudi opisuju kao islamski teroristi. Oni su jednostavno samo teroristi. Islam je miroljubiva i tolerantra religija i ono što ovi ljudi čine u potpunoj je suprotnosti s učenjima Kurana“. A američki predsednik Buš mladi – „Učenja islama su dobra i miroljubiva. A oni koji počine zlo u Alahovo ime, bogohule ga“. Clinton u narednom mandatu – „Nijedna religija ne odobrava ubistva nevinih muškaraca, žena i dece“.

ideologija koja sebe nameće upotreboru sile i nasilja. To je sama suština islama. Zapadnjaci su obrazovani na način da prihvataju multikulturalnost a to ih sprečava da ljudi procenjuju prema religiji koju upražnjavaju a muslimani iskorišćavaju tu političku korektnost. Muslimani 25 puta dnevno (5 x 5) u prvim stihovima molitve prokljuju Jevreje i hrišćane. Ne postoji ni radikalni ni militantni ni vеhabијски islam, već samo islam. U Siriji nikada nisam čula za radikalni ili militantni islam. Samo za islam. Zapad je izmislio ove termine da bi se ljudi bolje osećali. Nikuda nećete stići zavaravanjem. Pogledajte islamsku doktrinu onaku kakva ona zaista jeste. Potrebno je da proniknete u svest tih ljudi.“

Demokratija i ljudska prava ne postoje nigde gde islam dominira. Manjina je dovoljna da islam uruši demokratiju i standarde ljudskih prava i tamo gde su oni na zaista zavidnom nivou, na nivou za koji biste mirne duše rekli da ga je odatle nemoguće urušiti. Kao u Holandiji na primer.

U Holandiji, zemlji poznatoj po svom liberalizmu i blagonaklonoj politici prema imigrantima, po podacima iz 2012. godine živi oko 850.000 muslimana što je nekih 6% od ukupnog broja stanovnika. Njihov veći priliv zabeležen je šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog veka kada je Holandiji bila potrebna nekvalifikovana radna snaga za poslove koji ne zahtevaju veću stručnu spremu.

Najveći broj imigranata po ovoj osnovi došao je iz Turske i Maroka i u manjem broju iz Alžira i Tunisa. Ova emigracija završena je krajem sedamdesetih godina prošlog veka ali se nov priliv muslimanskih imigranata pojavio tokom osamdesetih i posebno devedesetih prošlog veka. U pitanju su bili azilanti i izbeglice iz Somalije, Irana, Iraka, Avganistana, Pakistana i Bosne.

U Holandiji postoji oko 400 džamija, 45 islamskih osnovnih i dve islamske srednje škole.

Problem loše integracije muslimanskih imigranata i posebno njihovog neprihvatanja građanskih vrednosti zemlje domaćina primećen je dosta ranije, ali je u punom svetu iskršao 2004. godine s ubistvom filmskog reditelja Tea van Goga i hapšenjem pripadnika takozvane „Hofstad“ grupe, islamske organizacije čije članstvo čine uglavnom mlađi Holanđani marokanskog porekla, osumnjičene za pripremu terorističkih napada u Holandiji. Muhamed Bujeri, ubica Tea van Goga, pripadnik je ove grupe. Muhamed je, inače, rođen u Holandiji u porodici marokanskih imigranata.

Van Gog je, po scenariju Ajan Hirsi Ali napravio desetominutni film pod nazivom „Potčinjavanje“ (doslovan prevod reči musliman), koji govori o položaju žena u islamu. Film je na holandskoj televiziji emitovan avgusta 2004. godine a van Gog je ubijen 2. novembra iste godine na ulici u Amsterdalu dok je biciklom išao na posao. Tada dvadesetšestogodišnji Holanđanin marokanskog porekla, gore pomenuti Muhamed Bujeri, ubio ga je na licu mesta s osam hitaca iz pištolja a na njegovom telu ostavio poruku pretnje zapadnim vladama, Jevrejima i Ajan Hirsi Ali (koja je od tada živela pod jakom policijskom zaštitom, kasnije se preselila u SAD i napisala autobiografiju „Nevernica“) a drugu poruku na pet stranica, s uobičajenim repertoarom pretnji i ideoškim momentima islamske grupe Takfir-val-Hidžra, nožem je zabo na grudi ubijenog van Goga.

Policija je kod Muhameda prilikom hapšenja pronašla pesmu koja otkriva njegovu nameru da umre kao mučenik islama. Jedan od stihova glasi:

*Alah otvara kapije  
I daruje ti Raj  
Umesto zemaljskog loma  
Neprijateljima poručujem  
Da će sigurno umreti  
Gde god da ste  
Smrt vas čeka*

# Intervju sa Aleksandrom Lambrosom

*Meni je moralna trulež društva još gora nego što je bila.  
I ubedjen sam da velika zasluga za to, ako ne i prevashodna, ide SPC.*



## ISLAM

### Kako procenjuješ opasnost od islamista u samoj Francuskoj i Zapadnoj Evropi uopšte?

Šta imaju da je procenjujem? Kako je procenjuju te zapadnoevropske države u pitanju? Na zapadu imate čitave četvrti u koje ne samo da građani ne smeju da zalaze, već ih zaobilazi i policija. Švedska je prva zemlja u svetu po rodnoj ravnopravnosti, a druga po broju silovanja. A 77% sileđija čine emigranti muslimani. Britanija iz školskih programa izostavlja lekcije o holokaustu jer to „vređa“ muslimane, u Briselu ih vređa božićna jelka, pa na gradskom trgu umesto nje instaliraju nekakve kubične svetleće instalacije, u pojedinim školskim kantinama sva su deca prinuđena da jedu alal, u vestima pričaju o mlađim Francuzima koji odlaze u džihad, muslimani

dolaze u biroe za zapošljavanje i odbijaju da razgovaraju sa službenicama jer im vera to brani, ili dovode svoje zbrađene i večno trudne žene, a onda na pitanja odgovaraju umesto njih, jer je njima zabranjeno da razgovaraju s muškarcima. Izvini, koji posao da joj država da? Na stranu to što je za ogromnu većinu njih obrazovanje recitovanje kurana. I tako u beskraj, aako se ko usudi da nešto prokomentariše, levičarski kreteni će krenuti da histerišu o rasizmu i fašizmu, a mediji o opasnostima islamofobije. To je do te mere absurdno da ja mislim da je smisljeno i organizovano, s kojim ciljem, to ne znam.

U medijima se isto mnogo govori o tome, obično posle kakvog terorističkog akta, kakvo je ubistvo onih Jevreja koje je počinio Muhamed Mera, inače rođeni Francuz, kako tajne službe prate radikalne islamiste (kao postoje i neki umereni islamisti) i prisluškuju džamije u kojima se

propoveda mržnja. A u kojim se to džamijama propoveda ljubav? Najgore od svega je ta besmislena priča o islamistima i radikalizaciji, koja neobaveštenima daje utisak o tome kako je islam inače divan, al' postoje izvesni elementi, naime, ti famozni islamisti, koji ga, eto, kvare. Šta dobijete kada se, na primer, radikalizuje jedan budista? Dobijete strogog vegetarijanca koji meditira po čitav dan. Kad se radikalizuje musliman dobijete masovnog ubicu. Dakle, zaključak je jednostavan, nisu problem fundamentalisti, već fundamentalisti islama. Što se čvršće držite fundamenata religije to ste bolji vernik. Dakle, musliman terorista i te kako ima veze sa islamom, jer ga upravo to što čini, sa stanovišta fundamenata njegove religije, čini dobrim vernikom.

Naravno, glavu u pesku možemo držati i dalje i igrati se političke korektnosti još neko vreme, ali buđenje je svakako neizbežno.

Da se vratim na postavljeno pitanje ... opasnost je stvarna i ona je već tu. Nije potrebna nikakva pamet da se ona proceni, potrebno je samo osvrnuti se okolo.

### **Kako procenjuješ domete zabrane burki u Francuskoj i smatraš li da su zabrane te vrste pravi put?**

Prvo da razjasnimo jednu stvar - burka je vrsta pokrivala koja ženi ostavlja samo jednu mrežicu za oči da kroz nju viri u svet. Samo je to zabranjeno, ostala pokrivala nisu i nisu nikakva retkost na ulicama francuskih gradova. Burke su retke, ali ih svejedno viđam. Kao što sam viđao i policajce koji se prave da ih ne vide, iako je te zombije, ili, kako ih ja zovem, islamske SS uniforme, gotovo nemoguće ne primetiti. Mislim da bi to bio odgovor na pitanje.

Neki dan sam video devojčicu od nekih možda sedam do devet godina, školarku s rancem na leđima, zbrađenu u crnu maramu, od glave do struka. Vidi joj se lice, ali marama ide preko brade, kako to najčešće kod muslimanki ovde i biva. Meni je to jezivo. Ja sam u njoj video zlostavljanu dete, u svakom slučaju psihički zlostavljanu dete. I još mi je jezivije bilo to što je to svima, kao i meni, vidljivo, ali im je savršeno normalno i prihvatljivo. Ona takva odlazi u školu. Sekularne Francuske.

Ta marama u koju su je roditelji uvili u tako ranom, prepubertetskom dobu, ne u svrhu skrivanja njenih sekundarnih seksualnih karakteristika, govori mnogo toga: da joj roditelji brane druženje s dečacima vršnjacima, da nikada neće odobriti simpatiju ili momka nemuslimana, da su njeni drugari „drugi“ u odnosu na nju, i to drugi manje vredni, da je ona sama manje vredna i niže biće u

odnosu na muški rod, da je njena buduća sudbina tesna i da su joj putevi realizacije kroz pokornost muškarcu i višestruko majčinstvo, da vrednosti republike - sloboda, jednakost i bratstvo, nisu i njene vrednosti, već naprotiv, nešto čemu treba da se suprotstavlja, makar pasivno.

Pale su mi na pamet one čuvene zabrane kod nas o zatvaranju kafića u ne znam koliko sati i slično ... Kao, to će da reši problem dokone mlađeži. Koja je dokona jer nema posla ni perspektive, a ne jer kafići rade do zore. E pa, toliki su i efekti zabrane burke. Close to zero. Umesto da se bavi uzrocima, društvo se bavi posledicama. A to ne vodi baš nikuda.

### **Zašto u Evropi ima veliki broj konvertita u islam i zašto žene prednjače u tome?**

Deo objašnjenja je jednostavan – ljudi su, u proseku govoreći, neverovatno glupi. Ja sam imao prilike da razgovaram s diplomiranim sociologizma koji su se bavili sociologijom religije i koji su mi tvrdili da u kurantu nigde ne možeš pronaći pozive na nasilje i podlogu terorizmu. Još gore, razgovarao sam sa ljudima koji studiraju ili su završili političke nauke i koji su mi govorili da između kurana i terorizma ne može da se uspostavi nikakva veza. Što bi rekao naš narod, nema budale do školovane budale.

Posebno je vreme u kome mi živimo, brzo, s neprestanim promenama, nesigurnošću, u neprestanom metežu i vrenju, sa svojim krizama, ekonomskim, ekološkim, duhovnim i ostalim, virtuelno i velike usamljenosti, posthrišćansko, na pragu smene društvenih epistema, (kako se meni bar čini), plodno tle za profitere ljudske bede, verske poglavare i njihove emisare. Tu je islam u velikoj prednosti danas, jer

je vrlo vitalan, posebno u odnosu na umorno hrišćanstvo. Ateizam, pak, zahteva izvesni nivo inteligencije i obrazovanja, kao i vremena posvećenog ispitivanju i traganju. Religija je uvek bila najprizemniji oblik egzibicionizma (Bil Maher je definiše kao ego maskiran u skromnost) i teren za samorealizaciju onih bez istinskih talenata i sposobnosti. Tu je i ona čuvena potreba za pripadanjem kao i za smislom. Usamljenost je za jake i izgrađene duhove i ličnosti sa jakim integritetom. Slabi i uplašeni se dobrovoljno odriču svog integriteta i prenose ga na grupu. Tragati za smislom i naći ga u životu, takođe zahteva izvesni stepen mentalne i duhovne snage. Religija pruža tu slatku iluziju da ste ga našli dok ste zapravo samo odustali.

Dakle, mislim da je u pitanju složena kombinacija uzoraka. Islam danas ima tu vitalnost koju sam pomenuo, rudimentarnost, totalitarnost koja je slabim duhovima i inače privlačna, a koja, usput, i daje iluziju nekakve ispunjenosti i svrhe. Što se tiče žena, Ajan Hirsi Ali govori o „varvarskom romanticizmu“ i meni se čini da taj izraz gađa metu. Ja bih još samo dodao izvesni mračni seksualni fantazam o potčinjenosti divljaku, kakav islamska mizoginija sigurno zna da okine.

### **Prema tebi niko nije ravnodušan. Da li oni koji te kritikuju znaju ko je Vitorio Arigoni (Vittorio Arrigoni)?**

Ti što me kritikuju ne znaju ni mnogo bitnije stvari od toga ko je Vitorio Arigoni. Oni koji me vole povremeno izraze bojazan da ne završim kao Theo van Gogh koji je, kao i ja, bio vrlo aktivan i otvoren u skretanju pažnje javnosti na opasnost islamofašizma. Rođeni smo istog datuma, inače... Ali se nadam da su nam zvezde drugačije raspoređene.

# OBRAZOVANJE

## *Da si u prilici, na koji način bi ograničio uticaj SPC na političke prilike, obrazovanje i svakodnevni život u Srbiji?*

Na svaki mogući. Najpre bih crkvu oporezovao, sve verske zajednice, ne samo SPC. I uopšte, uveo ih u kontrolisane finansijske tokove. Drugo, crkvu bi plaćali i izdržavali samo vernici. Zašto bi se poreskim novcem neverujućih finansirale crkvene zajednice? Ukinuo bih ministarstvo vera jer je ono besmisleno i predstavlja samo bespotrebni trošak za društvo. Omogućio bih legalno i zvanično istupanje iz verskih zajednica onima koji to žele. Izbacio bih predstavnike verskih zajednica iz svih državnih institucija. Ukinuo bih veronauku i zabranio isticanje bilo kakvih verskih simbola u državnim ustanovama. Ukratko, vratio bih religiju gde joj je i mesto – u bogomolju.

## *Kako mladima obezbediti kvalitetnije obrazovanje?*

Ljudi previše računaju na škole i obrazovni sistem. Daju decu u škole i misle - to je to, sad će to neko umesto njih da obavi i, kroz ne znam koliko godina, vratiti im obrazovano i pametno dete. To uopšte ne funkcioniše tako, a posebno ne danas. Podmećite deci dobre knjige i filmove, vodite ih u bioskop i pozorište. Vodite ih na putovanja i pokazujte im stvari, budite im radoznalost za svet oko njih. Branite im TV što je moguće više. Čitajte im dok su mala. I ne gubite iz vida da su škole fabrike za štancovanje mediokritetskog biračkog tela.

## *Kakav je uticaj novouvedene verske nastave na mlađe naraštaje?*

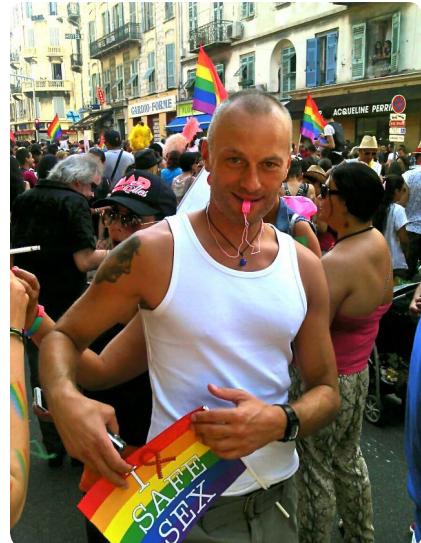
Poguban. Obrazovni sistem je već sam po sebi urušen i oslabljen pa mu je samo falilo još i ovo od države

blagosloveno zatupljivanje. Radio sam u školi nekoliko godina, imao sam prilike da se nagledam i naslušam gluposti koje veroučitelji psihološkog profila aktivnog članstva Dveri serviraju klincima. Uzgred, je l' neko primetio tu priželjkivanu moralnu obnovu društva koja je bila jedna od glavnoproklamovanih ciljeva uvođenja veronauke u škole? Valjda bi, posle nekih 15 godina, mogli da sagledamo neke prve rezultate? Meni je moralna trulež društva još gora nego što je bila. I ubeđen sam da velika zasluga za to, ako ne i prevashodna, ide SPC. Ako se za vrhovni moralni autoritet u društву samoproglaše očigledne moralne nakaze (treba li da nabrajam?), onda možete samo da dobijete moralnu trulež. Pogledajte samo rezultate kojekakvih anketa o mladima u Srbiji – mrze druge, mrze gejeve, mrze ateiste, mrze strance, mrze pametne, mrze, mrze, mrze... Vršnjačko nasilje je pandemijsko, solidarnost među klincima gotovo nikakva, deca su agresivna i dezorientisana, neko sveopšte siledžištvu je postalo prevashodni oblik komunikacije, polne bolesti u procvatu, kao i maloletnička prostitucija, kao i maloletnički abortusi, kao i maloletnički alkoholizam itd.

Najgore je to neko negovanje mentaliteta stada kod klinaca, čemu veronauka, inače, obilato doprinosi. Umesto razvijanja individualnosti, kritičkog razmišljanja, ohrabrvanja da se bude svoj, drugačiji, osoba sa stavom i integritetom.

## *Koje bi predmete uveo u škole, a koje bi izbacio?*

Očigledno, veronauku bih izbacio po kratkom postupku. Kao i građansko koje je tu samo kao paravan veronauci. Šta bih uveo? Evo šta ... neki predmet koji bi se bavio isključivo razvijanjem osećaja za lepo. Mi smo u tom



smislu jedna pustara od zemlje i društva, toliko ružnoće na sve strane, da to prosto boli. Baš bih se angažovao na estetskom osvećivanju mladih. Pokazivao im šta je engleski, šta italijanski, šta francuski, šta japanski vrt ... i šta bi mogao biti srpski.

Razvijao ljubav za biljke. Učio ih stilovima u arhitekturi i pokazivao im lepe građevine. Antikni nameštaj, posuđe, stari i moderni dizajn. Kulinarstvo, i to da kulinarstvo nije samo utoliti glad, već užitak u ukusima, bojama, aranžmanima. Uopšte, životnoj radosti, joie de vivre i art de vivre, što bi rekli Francuzi. Podsticao da prepoznaju i spašavaju lepotu oko sebe... stare, oronule, a lepe građevine, zapuštene parkove. Da budu kreativni i pronađu svoje strasti. Istoriju umetnosti. Remek dela svetske umetnosti. Da svojim mobilnim prave kratke filmove i lepe fotke, a ne samo da ukucavaju puškice za kontrolne. Hedonizmu, užitku u ukusima i bojama i oblicima i prizorima sveta. Ja verujem u preobražavajuću moć lepote.

Mi smo nekako naučeni da nemamo prava na lepotu i užitak. Kroz istoriju punu nekih ratovanja i zbegova, uništavanja i borbe za golo preživljavanje, ostalo je to da su lepota i kultura i rafinman nešto našta nemamo pravo i što

sebi ne možemo da priuštimo. Ja bih da to polako menjamo.

## KULTURA

### *U čemu je značaj kulture i popularne kulture za društvo?*

U tome da ne budemo ono što danas u Srbiji jesmo.

### *Dali „turbo folk“ popularna kultura ili segment u kome se jasno ogleda retrogradnost društva?*

I jedno i drugo. Kultura jednog vremena je uvek odraz tog vremena. I društva.

### *Kako vratiti kulturu na mesto koje joj pripada?*

A koje joj to mesto tačno pripada? Mislim da joj pripada ono mesto koje joj odredimo. A određujemo joj ga prema potrebama koje imamo. Kulturne potrebe prosečnog Srbina zadovoljene su pečenim volom za varošku slavu na trgu, kazanom vruće rakije i cajkom koja će crvenim, kobajagi Lubutanovim, štiklama da balansira svoje kubike silikona na poluraspalim daskama dok između dva turbo refrena neki džiber iz lokalnog odbora stranke na vlasti čita spisak „sponzora“ i ko je koliko gajbi kisele vode i džakova stočne hrane dao za „manifestaciju“. To je popularna kultura u nas, a ona visoka je izložba uskršnjih jaja, jednom godišnje u lokalnom eparhijskom dvoru.

Kod nas postoji neko čudno opšte uverenje, ne samo za kulturu, već za sve, da će neko odnekuda da dođe i nešto će da kešne i instalira, i sve će to tako nekako da se reši, i od sutra ćemo biti bogati i kulturni. Tako će neki šeik iz tamo nekih emirata da protrija čarobnu lampu i tu će neke milijarde odnekud da se stvore i giga mega neboderi na vodi i pod vodom, i čardaci ni na nebu ni na zemlji. I najveći tržni

centri, i gde su tržni centri tu su i galerije, jer to tako ide. I eto nas bogatih i kulturnih.

Pa, ne ide to tako. Kultura iz nečega izniče, iz nekakve potrebe za njom. Neko je ima, neko je nema. Ja je imam. Nekome je dovoljno da jede tri puta dnevno i uveče upali TV. Meni ona znači, potvrđuje me i pomaže da kao ličnost napredujem. I ja nalazim načina da potrebu za njom zadovoljam u što je moguće većoj meri. Recimo, kupujem knjige, skupljam ih. Više nego što bih razumno gledano mogao da priuštim i svakako više nego što stižem da pročitam. Ali ne prestajem da kupujem jer me drži san o tome da će jednog dana iza mene ostati jedna velika, divljenja vredna biblioteka knjiga o umetnosti. To je ujedno i moj čin otpora i nepristajanja. Skupljam slike i skulpture. Nemam da ih kupujem, ali kad naletim na nešto što mi se dopada, ja jednostavno pitam umetnika da mi pokloni. Objasnim da je ideja da se sakupi i ostavi trag onih što su stvarali i odupirali se u ova jeziva vremena i mnogi razumeju ideju i učestvuju. Stvaram i sam, pišem i fotografišem.

Kao narod, mi smo jedna pustoš od zemlje u tom kulturološkom smislu. I to se vidi svuda. Na ljudima, na ulicama, u arhitekturi, po tome kakvi su nam gradovi, sela, kako nam izgledaju priroda, parkovi, autobuske stanice i pijace. Svuda se vidi jedna sveopšta opustošenost.

Sad, pretpostavljam da se pitanje o vraćanju kulture zapravo odnosi na državnu kulturološku politiku. Ambiciozne države imaju manje više jasno definisanu kulturnu politiku, kulturološki model koji država, tj. njene elite, pokušavaju da prometnu, i za njih je kultura ulaganje a ne trošak. Naša politička elita nije zainteresovana za kulturu iz više razloga, od kojih je prvi i osnovni taj da je i sama jedan otpad i mulj u tom smislu,

gomila džibera koji se osećaju ugroženi od svega što miriše na neku kultivisanost, prosvećenost i osvešćenost. Našoj političkoj eliti ne treba kultura jer je ona za nju potencijalno opasna, ona zato i neguje „Šopen u šatoru i krst među silikonima“ kulturološki model. Drugo, to je trošak na duge staze, a oni su zainteresovani za ulaganja s maksimalnim povratnim efektom do sledećih izbora. Treće, mogućnosti za muljanje u kulturi su vrlo ograničene. Kod nas ona uglavnom služi za „uvaljivanje“ prekobrojnog stranačkog kadra, da tamo u nekoj kancelariji tavore i primaju platu i vode računa da se odnekud ne pojavi neko ko nije u liniji sa strankom. Drugim rečima, kultura kod nas i jeste na mestu koje joj pripada, tj. koje smo joj odredili.

Mi jesmo siromašni, ali nije samo novac problem. Čak mislim da novac uopšte nije ni glavni problem. Glavni problemi su potreba i volja.

## INTERNET

### *Koliko te pogoda redovna i značajna količina mržnje sa kojom se susrećeš u Internet komunikaciji?*

Ne pogoda me. Mene zanima samo šta ja mislim o sebi, a ne šta drugi misle o meni. Sem toga, poruke i mejlovi koje dobijam uglavnom tako sjajno poentiraju na ono o čemu pišem.

## KNJIGA

### *Tvoja knjiga, „Bog se nikad ne smeje“, na prečac je osvojila publiku. Sprema li se treće izdanje i eventualni nastavak?*

Daće dragi bog.



# Naučne činjenice o AUTIZMU I VAKCINAMA

## ŠTA JE POKRENULO GLASINE?

**1998**

Studija je bila problematična



Časopis "Lancet" je objavio rad dr Endrjua Vejkfilda, dramatičnu studiju koja je otkrila vezu između autizma i vakcina

Nije zasnovana na statistici

Ne postoji kontrolna grupa

Oslanja se na sećanja ljudi

Daje nesigurne zaključke koji nisu statistički validni

## VEZA NIJE PRONAĐENA

Pa su ljudi počeli da ispituju njegove tvrdnje

**1999**

studija na  
**500 DECE**  
nije pronašla povezanost

Nakon studije dr Vejkfilda, evo šta su druge, znatno rigoroznije studije otkrile

**2001**

studija na  
**10'000 DECE**  
i dalje nije pronašla povezanost

**2002**

studija iz Danske na  
**537'000 DECE**  
nije pronašla povezanost

studija iz Finske na  
**535'000 DECE**  
ponovo nije pronašla povezanost

**2012**

Pregled 27 kohortnih studija, 17 "case control" studija, 6 samokontrolisanih kliničkih serijskih studija, 5 vremenskih studija, 2 ekološke studije, 1 ukrištene studije, što sve pokriva preko  
**14'700'000 DECE**

**2005**

Pregled 31 studije koje pokrivaju više od  
**10'000'000 DECE**  
Takođe nisu otkrile bilo kakvu vezu

**2004**

"Lancet" je izdao saopštenje gde direktno **ODBACUJE** originalne nalaze

**NIKAKVA VEZA SA AUTIZMOM  
NIJE PRONAĐENA NI U JEDNOM  
SLUČAJU, NI U JEDNOJ STUDIJI.**

“ Obavljeni su invazivna ispitivanja dece bez obezbeđivanja neophodnih etičkih dozvola...  
izdvajali su i birali podatke koji su im išli u prilog;  
**FALSIFIKOVALI SU ČINJENICE.** ”

## KLEVETE O VAKCINAMA OPSTAJU

1/4

američkih roditelja veruje da neke vakcine izazivaju autizam kod zdrave dece



1,8% roditelja odbija vakcinaciju dece iz verskih ili deklarativno filozofskih razloga

Postoje 0 pouzdanih studija koje povezuju vakcine sa autizmom

Nedavno se u jednoj antivakcinaškoj verskoj zajednici dogodila epidemija morbila

Pre rasprostranjene vakcinacije beba

Iako je proglašeno da su 2000. iskorenjene...



Francuska je prijavila masovnu epidemiju morbila, sa skoro 15'000 slučajeva 2011.



UK je prijavilo više od 2'000 slučajeva morbila u 2012. godini

1980. godine  
**2,6 MILIONA MRTVIH**  
od morbila

2000. godine  
**562'400 MRTVIH**  
72% beba je vakcinisano

2012. godine  
**122'000 MRTVIH**  
84% beba je vakcinisano

U SAD, broj slučajeva velikog kašla raste 2012.

**DO BEZMALO 50'000 SLUČAJEVA**



nova studija je zaključila da

### ODBIJANJE VAKCINA

u najvećoj meri snosi krivicu za izbjivanje zaraze velikog kašla 2010. u Kaliforniji

### MITOVI KOJI I DALJE PLAŠE RODITELJE



Vakcine su pune toksičnih hemikalija koje mogu našteti deci



Odluka da ne vakcinišem moje dete utiče samo na moje dete

Primanje previše vakcina odjednom može poremetiti bebin imunitet

Firme koje prave lekove sve to rade samo zbog profita

Timersol, hemikalija koja se spominje, zaista sadrži živu. Međutim, timersol je uklonjen iz redovnih vakcina i ima ga samo u vakcinama protiv sezonskog gripe.

Nevakcinisana deca koja se zaraze, mogu zaraziti decu koja još nisu vakcinisana, mali procenat ljudi kod kojih se vakcina nije primila i ljudi sa ugroženim imunim sistemom.

Imuni sistem bebe je dovoljno snažan da se svakodnevno brani od virusa i bakterija sa kojima su deca u kontaktu; može da podnese i vakcine. Upamtite, u savstvu vakcina su deaktivirani virusi.

Prema SZO, procene prihoda od vakcina za celu 2013. godinu su oko 24 milijarde dolara, što čini svega oko 2-3% ukupnog farmaceutskog tržišta.

## VAKCINE DELUJU!

### Pozitivni efekti vakcina



Pomogle su u iskorenjivanju boginja



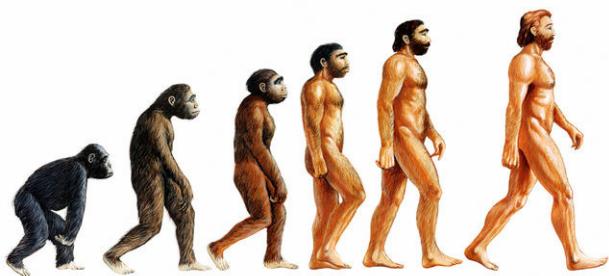
Spasu oko 8 miliona života svake godine



Značajno umanjuju zaraze u svetu



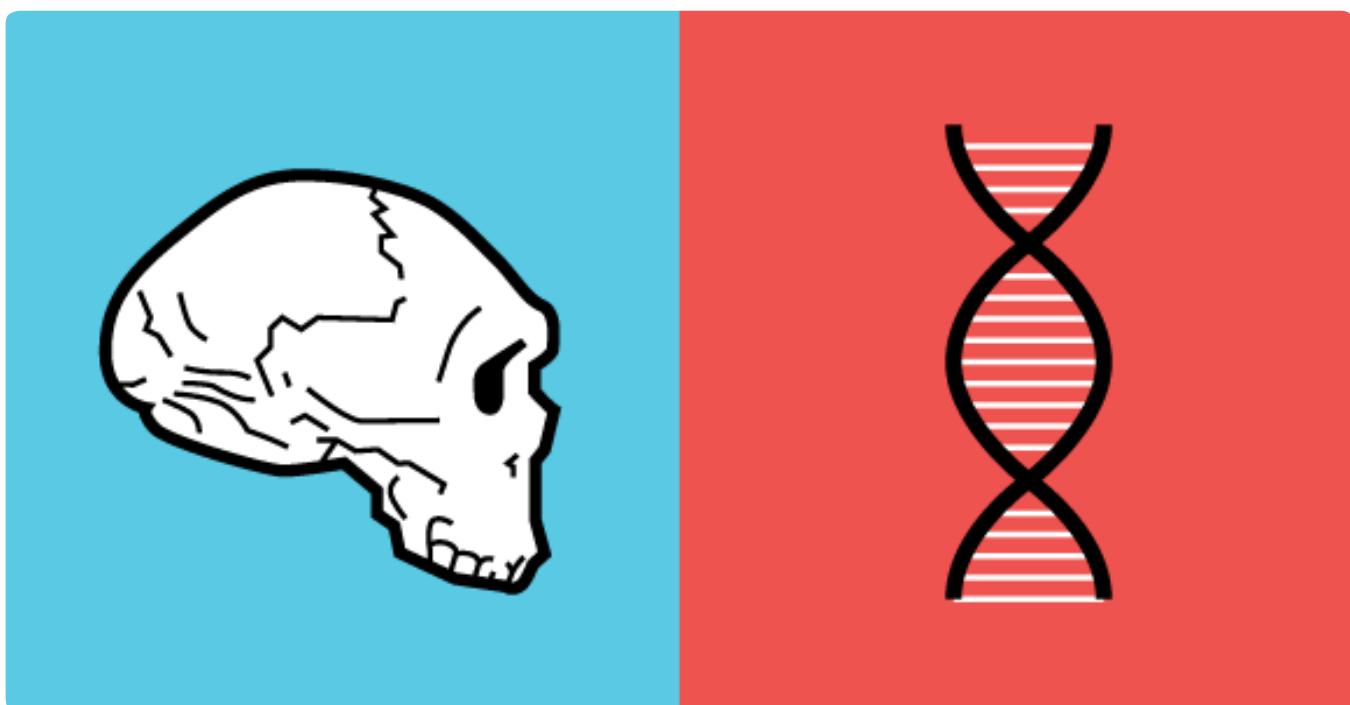
Nove i retko korištene vakcine bi mogle sprečiti skoro 4 miliona smrtnih slučajeva dece mlađe od 5 godina do 2015.



# SAV TAJ DARVINIZAM

*Novu, uzbudljivu rubriku ZA i PROTIV*

**Borisa Klobučara** otvaramo pitanjem odnosa genetike i paleontologije:  
Da li se u potrazi za našim porekлом možemo osloniti samo na gene?



**U**našoj prirodi je da postavljamo pitanja o poreklu. Od trenutka kada smo postali svesni i razumni tražimo načine da objasnimo i shvatimo odakle potičemo, ko su naši preci i, na

Jedna mogućnost je da filozofiramo o mogućim scenarijima po kojima smo nastali, smišljamo priče i legende i na taj način pokušamo da objasnimo svoje poreklo.

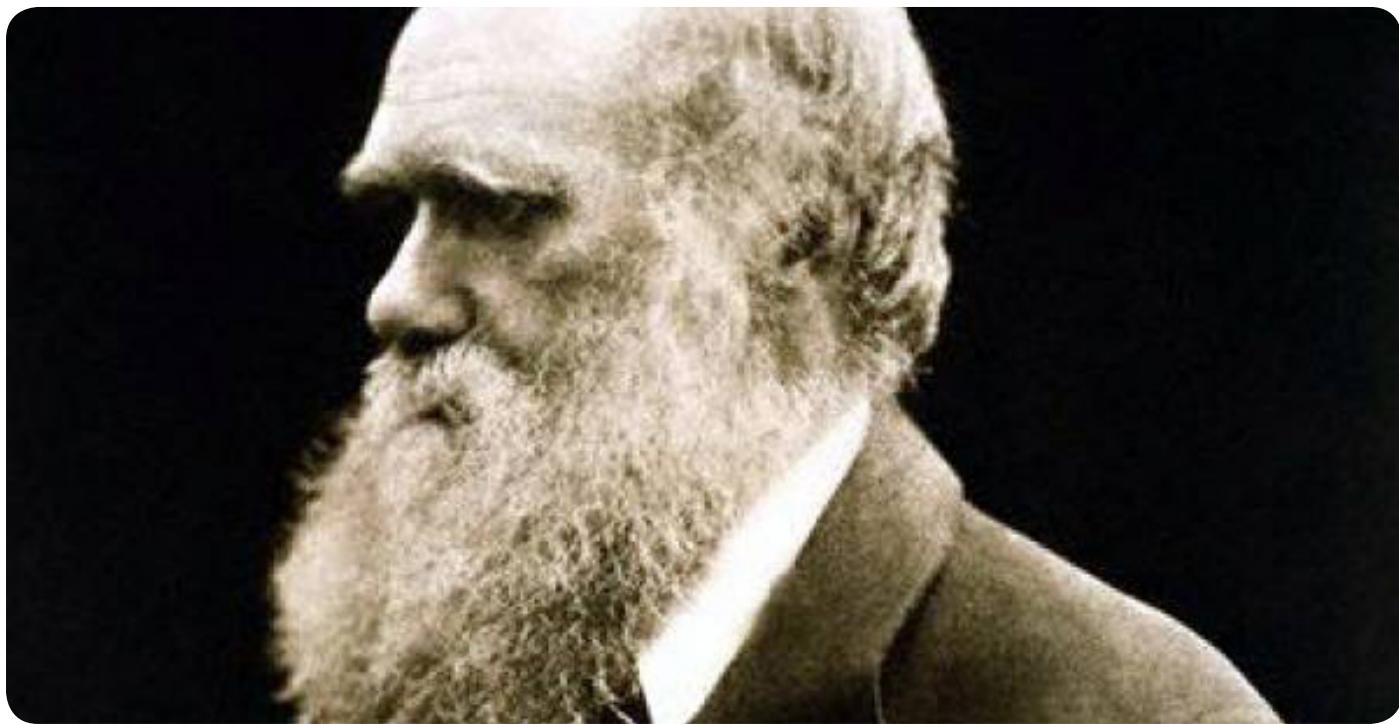
znamo i istražujemo ono što smo pronašli. Tužna činjenica je da nam ni nauka zasad ne može dati potpuni odgovor na to kako smo došli ovde gde jesmo. Ostaje jedan broj otvorenih pitanja o kojima se vode debate među

***Od trenutka kada smo postali svesni i razumni tražimo načine da objasnimo i shvatimo odakle potičemo, ko su naši preci i, na kraju krajeva, možemo li znati kuda idemo.***

kraju krajeva, možemo li znati kuda idemo.

Druga je da pratimo naučni metod, preispitujemo ono što

naučnicima, ali osnova ostaje ista – pratimo Darwinov put.



Sredinom 2008. godine, u pećini Denisova u surovim uslovima Sibira, ruski arheolog Aleksandar Cibankov je otkopao komadić kosti. Analizirajući mesto i dubinu na kojoj je radio, procenio je starost otkrića na 30.000 do 50.000 godina (što se daljom analizom utvrdilo kao tačno). Kost je pripadala primatu. Bio je to deo malog nožnog prsta, a kako su jedini primati u ovim predelima bili preci ljudi, ovo je morao biti takav slučaj.

Cibankov je poslao kost u Institut „Maks Plank“ u Lajpcigu, gde je vodeći stručnjak za analize stare DNK Svante Paabo, proučivši genom dobijen iz mitohondrijalnog DNK (mtDNK), potvrdio neverovatno otkriće.

Ispostavilo se da analizirana DNK ne pripada genomu modernog čoveka. Ali nije ni od neandertalca! Pripadala je nekoj novoj vrsti čoveka, do tada nikada viđenoj. Bio je to ogroman pomak u teoriji evolucije. Istovremeno, nešto što je ponovo podelilo mišljenja naučnika.

## *Denisovljanski čovek, prema analizi DNK, nije pripadao niti neandertalcima, niti savremenim ljudima. Bio je posebna vrsta.*

Problem oko kog naučnici sukobljavaju mišljenja kada je u pitanju evolutivni put čoveka jeste način analiziranja podataka. Tačnije, šta nam mogu reći DNK analize i da li genom uopšte sadrži informacije o poreklu vrste?

## **ZA** **DNK ANALIZE POMAŽU U IDENTIFIKOVANJU NAŠIH PREDAKA**

Denisovljanski čovek, prema analizi DNK, nije pripadao niti neandertalcima, niti savremenim ljudima.

Bio je posebna vrsta. Vrsta o čijem postojanju ne bismo ni teoretsisali da nije bilo analize genoma. Paabo je sa svojim

timom izolovao mitohondrijski DNK, delić genoma čijih kopija ćelija ima u izobilju.

Upravo zato je takav genom najlakše pronaći u prastarim uzorcima. Mitohondrijski denisovljanskog i savremenog čoveka se razlikuje za 385 nukleotida (od približno 16.500). Ovo su značajne razlike. Samo kao primer, mitohondrijski DNK čoveka i neandertalca se razlikuju za 202, a čoveka i šimpanze za 1462 nukleotida. Naravno, govorimo samo o mitohondrijskom DNK.

Daljim iskopavanjem u istoj pećini pronađena su dva zuba, čije je ispitivanje potvrdilo nalaze iz prvog uzorka. Interesantna je činjenica da su u istoj pećini pronađeni ostaci i savremenih ljudi, ali i neandertalaca.

## **Šta je to moglo da znači? Odakle svi oni na istom mestu?**

Poređenjem DNK neandertalaca, denisovljanskih i savremenih ljudi, trebalo bi da dođemo do

savremeni ljudi, migrirali ka severu, naišli su na neandertalce, odnosno denisovijance.

Vrste su se do određenog nivoa međusobno parile, prema procenama između 30.000 i 46.000 godina pre nas.

Doktor Sara Tiškof sa Univerziteta u Merilendu kaže da se ne možemo osloniti na statistiku podataka kada je u pitanju DNK analiza ovakvih uzoraka. Takođe, samim mešanjem vrsta dolazi do promena u genomu. Prisutne



odgovora šta je to jedinstveno za svaku vrstu. Zahvaljujući podacima koje zasad imamo, postavljena je teorija koja prikazuje mogući scenario.

Pre 500.000 godina preci savremenih ljudi su se odvojili od svoje prapostojbine u Africi i krenuli na sever. Paabo prepostavlja da je Homo heidelbergensis vrsta od koje potiču.

Jedan deo njih je nastanio današnju Evropu, gde su nastali neandertalci, a deo od kog su postali denisovijanci je otišao na istok.

Ove dve vrste su se takođe međusobno parile. Tek kasnije, kada su Homo sapijensi,

## **PROTIV DNK ANALIZE NE POMAŽU U IDENTIFIKOVANJU NAŠIH PREDAKA**

S druge strane, grupa naučnika kaže da ne možemo verovati DNK analizama kada je u pitanju poreklo čoveka. Kako oni misle, DNK degradira vremenom, pa je genom oštećen i ne sadrži dovoljno podataka za poređenje sa savremenim čovekom.

Sam mitohondrijski DNK, kao i ostaci DNK, nakon toliko godina ne može predstavljati reprezentativni uzorak i samim tim ne daje pouzdane rezultate.

su, naravno, i mutacije, pa je potrebno mnogo više i detaljnije analizirati uzorce. Ovo uzrokuje problem, jer uzoraka više nema. Zasad nigde nije pronađeno još kostiju koje bi podržale teoriju koju genetičari predlažu. Ovde leži možda najveći argument u rukavu paleontologa.

Ako je scenario zaista istinit, zašto do sada nismo pronašli još ovakvih uzoraka? Činjenica je da u stvari i ne znamo kako bi ta nova vrsta izgledala, upravo jer još nijedna lobanja, niti neka druga karakteristična kost nije pronađena. Ako su takvi ljudi zaista postojali, gde su? Podseća malo na Fermijev paradoks, zar ne? Mnogi paleontolozi sumnjuju da ćemo ih ikada pronaći.

# ČISTA SRIJEDA S MORTADELOM



Na jednom međurelijskom skupu prošli tjedan u Rijeci našli su se katolički, baptistički i muslimanski uglednici i redom se, kao miroljubivi ljudi, složili u osudi terorističkog pokolja u redakciji francuskog satiričkog tjednika, ali podjednako jednoglasno dodali su i opreznu napomenu: ako muslimane provociraju karikature poslanika Muhameda, oni ih nisu smjeli crtati.

Ovo se naoko čini kao razuman zaključak, ali što ako islamski

radikali, recimo, kiselinom unakaze djevojku koja nije tkaninom pokrila lice, a znamo da islamske radikale nepokrivenе žene živciraju možda i više od Poslanikovih crteža.

## Kriva je jer se nije pokrila

Hoće li i tada vjerski uglednici ekumenski pomirljivo kazati: „Joj, to je žalostan događaj, ali zašto se glupača nije pokrila?“

Gdje je točno granica, koje vjerske običaje i zabrane moramo poštovati? Zbunjuje me gomila često neshvatljivih pravila kojih se drže oni što vjeruju u Boga. Ako je ramazan, smijem li ja ručati pizzu sa šunkom? Židovi mi neće zamjeriti ako na šabat zamijenim gumu na automobilu? Uzrujava li vas na Čistu srijedu moj sendvič s

mortadelom?

Odgovor na sva ta pitanja je jednak, propisi jedne vjere ne vrijede za one koji pripadaju drugoj, a još se manje tiču onih što ne pripadaju nijednoj.

Jednako bi, napokon, moralo biti i s karikaturama. Muslimanima je, eto, zabranjeno crtanje ljudskog lika uopće, a Muhamedova napose, no riječ je valjda o nečemu čega se morate pridržavati ako ste musliman. To je nekakav njihov tabu.

Ne kontam, zašto bi bilo univerzalno, za sve ljude na svijetu, pa i za one koji niti klanjaju u džamijama niti kleče u crkvama?

A nije to muslimanska osobitost, sve bi religije htjele da se drugi pokore njihovim zakonima. U prezbiterijanskim gradićima na američkom Jugu barovi su zatvoreni u vrijeme mise, cugu ne možete dobiti ni ako ste atheist. Ili vam ne daju plesati. Ili su zabranili karneval.

## Osjetljivi kao mimoze

Ili zahtijevaju da sva djeca ujutro mole Očenaš i izbacuju teoriju evolucije iz nastavnog programa jer ih uz nemiruje ideja da prva žena možda ipak nije načinjena od rebra prvog muškarca.

Svi su vjernici tako osjetljivi kao mimoze, kriče kao da ih kolju dirnete li u nekakvu njihovu svetinju koja je katkad, naravno, besmislica. Jednom je, podsjetit ću, vrijedalo vjerske osjećaje i krvavo se kažnjavalо i ako bi se tkogod drznuo kazati da se



Zemlja okreće oko Sunca.

„Ma, oprosti, je li ti stvarno vjeruješ da su sveti Kuzma i Damjan, još u ono doba, u trećem stoljeću nove ere, presadili bijelom pacijentu nogu mrtvog crnca? Nije ti to malo, šta ja znam, onako, smiješno?” upitao sam prije nekog vremena jednog znanca vjernika, a on se namrštil i do kraja večeri me više nije pogledao. Pogađate, ja sam povrijedio njegove vjerske osjećaje.

Imamo, dakle, te dogme otprije tisuću i više godina, iz nekih svetih knjiga koje meni, iskreno, kojiput izgledaju kao nešto što je napisala osoba s bipolarnim poremećajem, a u koje nitko, ni za živu glavu, koji put doslovno govoreći, ne smije taknuti. Zašto? Zato jer vrijeda nečije vjerske osjećaje?

Da vas upozorim, i nevjernici koješta osjećaju. Nevjernici, dapače, mogu imati i vjerske osjećaje jer je i ateizam jedan oblik vjerovanja. Ako držite da je sve materijalno, kao što ja, na primjer, držim, ili makar dvojite da svemirom vlada nekakva nevidljiva, svemoćna, sveprožimajuća i besmrtna sila

koju živcira da se petkom jede slanina, i to je isto, na određen način, jedna vjera.

## Vjera u razum

Naša je ateistička vjera u razumu, mi se uzdamo u dokaze i molimo svojoj sumnji. Za nas nema gotovih odgovora, a tvrdnju kako su rješenja na sve nedoumice čovječanstva sadržana u samo jednoj jedinoj knjizi doživljavamo upravo blasfemičnom. To, vidite, vrijeda moje vjerske osjećaje. U redu, baš me briga, vi vjerujte što god hoćete, ali nemojte očekivati da čitav svijet to poslušno i bez pogovora prihvaća, da se to ne smije propitivati ili čak, zašto ne, bezazleno ismijavati. Koja je šteta od miroljubive satire? Čemu drama oko karikatura?

Charlie Hebdo je, kažu, vrijedao muslimane. Čak i da je to istina, sto mu jelenskih rogova, u Francuskoj izlazi sto milijuna novina. Zašto su muslimani uopće kupovali Charlie Hebdo? Jednako tako, vi ćete, ako ste vjernik, sada bijesno zgužvati i baciti na pod ove novine. Eto, je li to bilo teško.

# UTICAJ RELIGIJE NA OBRAZOVANJE KROZ ISTORIJU



Ljudska potreba za sticanjem i prenošenjem znanja ima svoje korene još u praistoriji, a stara je koliko i društvo. Da bi preživeo, čovek je morao da usavrši načine preživljavanja, ali i njihove metode prenošenja mlađem naraštaju. Svako društvo je, prema svojim specifičnostima i nivoima svesti ljudi koji su živeli u to vreme, imalo potrebu za određenim znanjima.

*U praistorijskim društvima, kad se život u zajednici svodio isključivo na preživljavanje, prenošenje znanja odvijalo se usmenim putem. Prenosila su se iskustva iz lova i drugih načina dolaženja do hrane, izrade oružja i oruđa, skrovišta i odevnih predmeta.*

Razvojem društva i odnosa među njegovim članovima, i obrazovanje dobija drugačije sadržaje. Javljuju se pokušaji objašnjenja prirodnih pojava i njenih elemenata.

Nivo svesti bio je na veoma niskom nivou, tako da su mnoge pojave dobine mistični karakter. Objasnjavaju se korišćenjem iracionalnih pojmoveva. Javljuju se i prvi oblici religije u obliku animizma (pripisivanje ljudskih karakteristika predmetima) i toteizma (verovanje u totem – vezivanje za neku biljku, životinju ili predmet, kojima se izražava poštovanje zbog verovanja da štiti pripadnike plemena).

Starešine plemena ili sveštenici (pripadnici plemena koji su održavali obrede žrtvovanja totemima) učili su decu veštinama koje će im kasnije koristiti u svakodnevnom životu.

Koristeći se elementima oponašanja u sklopu opšte brige za održanjem vrste, obrazovanje se sprovodilo kroz neposredne životne situacije podražavanjem. Pojavom pomenutih religijskih elemenata, vaspitanje je bilo usmereno ka poštovanju plemenskih zakona koji su im bili podređeni. Bilo je namenjeno deci. Nije postojala razlika između umnog i radnog vaspitanja. Jedina nejednakost bila je zasnovana uzrasnim i polnim razlikama dece.

Razvojem sredstava za proizvodnju, pojmom privatne svojine, a time i društvenih razlika, vaspitanje gubi karakter društvene jednakosti. Povlašćena populacija se isključuje iz rada i posvećuje učenju i vaspitanju. Stvaraju se posebni uslovi za uspešnije pripremanje mladih za život i vaspitanje se postepeno institucionalizuje. Osim vračeva i isluženih ratnika, vaspitno-obrazovnim radom bave se i učitelji.

Prisutna je razlika između umnog i radnog vaspitanja. Socijalne razlike postaju sve prisutnije. Privilegiju da

se obrazuje imao je relativno mali broj dece i odraslih.

Pojavom prvog pisma, civilizacije koje se nalaze na visokom nivou svesti odvajaju se od primitivnih, varvarskih plemena u njihovom okruženju.

Smatra se da je prvo pismo nastalo u Mesopotamiji, u Sumeru, oko 3200. godine pre nove ere. U početku je bilo slikovno, da bi se kasnije razvilo u klinasto pismo - jedan klin ili više njih označava jedan slog.

*Kod Sumera su u to vreme postojale škole u kojima su se učenjem klinastog pisma pripremali sveštenici i pisari za obavljanje poslova na dvorovima i u hramovima. Učili su botaniku, zoologiju, mineralogiju, matematiku. Učilo se prepisivanjem i ponavljanjem.*

Živeći u planinskim oblastima, Persijanci su vodili stalnu borbu s prirodom. Prema njihovom verovanju, bogovi Ormuzd (svetlost) i Ahriman (tama) bili su u stalnoj borbi za prevlast (pobeđuje svetlost). Vođeni borbom bogova, akcenat u vaspitanju stavljali su na borilačke veštine i fizičko zdravlje. Insistirali su na fizički napornim vežbama, jahanju, rukovanju lukom i streлом, borilačkim veštinama.

Intelektualno vaspitanje bilo je u

nadležnosti sveštenika.

Za ovaj period karakterističan je politeizam, verovanje u više bogova koji deluju u različitim oblastima prirode i društva, koji je više obredan nego teorijski. Uglavnom ne teže širenju, za razliku od monoteističkih religija. Pojavljuje se vrhovni bog koji dominira nad ostalima. Najznačajnije politeističke religije bile su egipatska, starogrčka, rimska, zapadnoevropska (odinizam).

*U starom Egiptu funkciju učitelja i vaspitača imali su sveštenici. Decu su učili pisanju, astronomiji, matematici i arhitekturi (specifičnoj za taj period).*

Samo odabrani mogli su steći znanje iz medicine i građevinarstva. Ni učenje muzike i pesništva nije bilo dostupno prosečnom Egipćaninu. Imali su svoje pismo, pisali si na papirisu koristeći hijeroglife (koji su se teško učili). Jednu vrstu pisma koristio je narod, a

i položaj čoveka u svetu koji ga okružuje, javlja se filozofija, koja je trebalo da vodi sveopštem saznanju.

Filozofija je nastala na prelazu iz VII u VI pre nove ere kao rezultat prevlasti logosa nad mitskim objašnjenjem sveta.

Ona se zasnivala na kritičkom mišljenju koje je trebalo da eliminiše svaki mit i dogmu, do tada prisutnih kao jedini način razmišljanja. Za predmete interesovanja imala je:

- životnu mudrost;
- razumevanje i objašnjenje sveta u celini;
- ispitivanje čovekovog položaja u svetu;
- ispitivanje čovekove potrebe za apsolutom (Bogom);
- istraživanje vrednosti istine, dobra i lepote;
- kritičko preispitivanje prepostavki naših uverenja i znanja i

potreba za detaljnim objašnjenjem svake pojave pojedinačno.

*Deca Sparte, Atine i Rima okupljala su se po trgovima gde su ih učeni filozofi zabavljali raspravama o istini, pravdi, hrabrosti.*

Slobodan prostor na kome se „trošilo“ slobodno vreme zvala se škola. Škola na latinskom znači „dokolica“ i u prvo vreme je imala bukvalno značenje. Tek kasnije će označavati mesto gde se nešto uči.

Religija je i dalje u funkciji društva. Izrazito je kolektivne prirode i izostavlja individualni odnos čoveka i božanstva.

Obredi prinošenja žrtve bogovima prethodili su značajnim događajima. Karakterističan je antropomorfni oblik bogova, koji su uobličeni prema ljudskim željama i stremljenjima.



posebnu je koristila kasta sveštenika. Obrazovanje u staroj Grčkoj bilo je složenije i specifičnije. U tom periodu postojalo je mišljenje da je mudrost karakteristika besmrtnih bogova, a da običan čovek samo teži mudrosti.

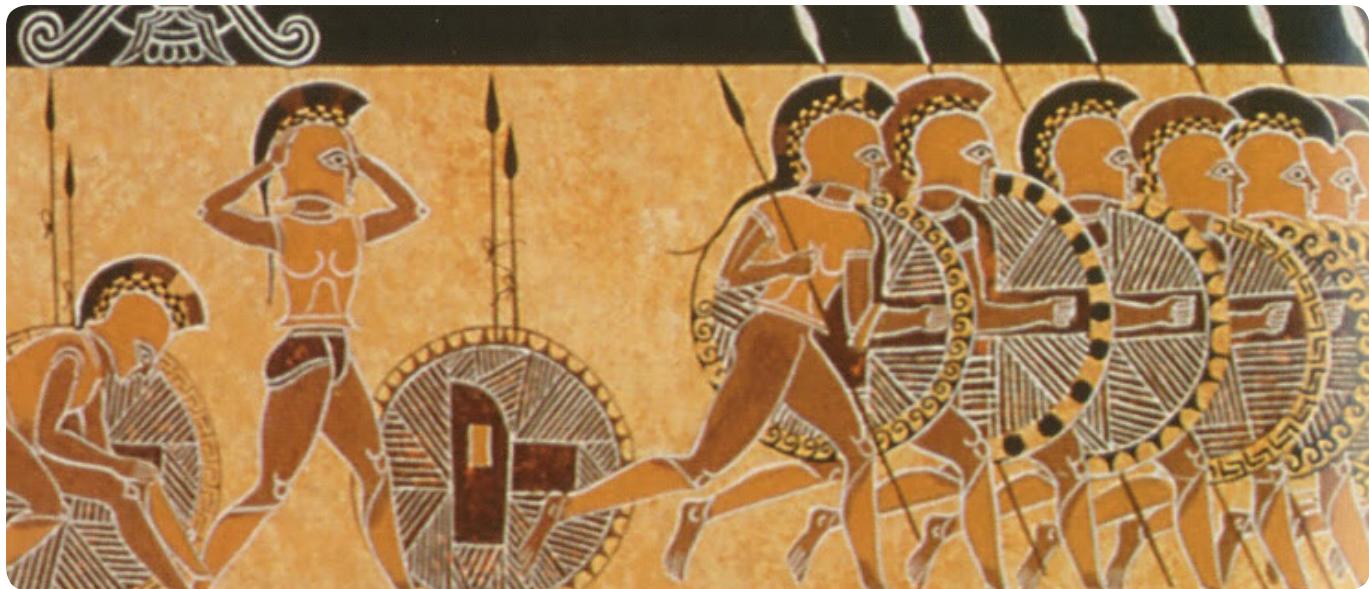
Kao izraz želje da se razumom oplemeni ljudska svest, kako bi se na adekvatan način objasnili priroda

- istraživanje pravila ljudskog razuma.

Filozofi nikad nisu precizno definisali jedinstven predmet izučavanja filozofije. Bavili su se opštim pojmovima koji su se mogli predstaviti kao stvarnost, a ne njihovim pojedinostima. Kasnije će se iz toga izdvajati grane nauke, kao

U XI veku pre nove ere postojala su dva sistema vaspitanja i obrazovanja – spartansko i atinsko.

Spartu su osnovali Dorani na Peloponezu. Nastala je ujedinjenjem nekoliko seoskih zajedница u 10. veku pre nove ere. Vremenom je postala najmoćniji dorski polis. U Sparti nije postojala podela na društvene



slojeve sveštenika, plemića, trgovaca, zemljoradnika i robova.

Aristokratija (spartijati) je upravljala državom. Ona je činila jezgro spartanske vojske.

*Slobodni ljudi (perijeci) služili su vojsku, ali nisu imali pravo odluke vezane za upravljanje državom.*

Robovi (helioti) radili su na imanjima sparjata. Ukoliko bi pokazao izuzetnu hrabrost u vojnem pohodu ili napravio podvig od velikog značaja za državu, odlukom narodne skupštine mogao je dobiti slobodu. Tada bi postao slobodan u izboru poslova kojima će se baviti, ali nije imao građanska prava (neodamod –novograđanin).

*Spartansko obrazovanje je imalo za cilj pripremu vojnika.*

Pošto su helioti obavljali sve poslove vezane za zemljoradnju, spartijati su mogli potpuno da se posvete vojnom vežbanju.

Koristili su različite vežbe izdržljivosti i snalažljivosti. Pisanje i čitanje bili su zapostavljeni. Žene nisu bile izuzete iz sistema vaspitanja i obrazovanja. Dečake su u sedmoj godini odvodili od porodice i njihovo obrazovanje je postalo briga države. Od četrnaeste do dvadesete godine služili su neku vrstu predvojničke obuke i bili su pod nadzorom starijih dečaka. Bili su oskudno odeveni, slabo hranjeni i izlagani svirepom proveravanju

izdržljivosti.

Vežba Spartanaca počinjala je pre rođenja deteta. Novorođenu decu Spartanci su kupali u vinu kako bi mogli da utvrde koliko je novorođenče bilo snažno i izdržljivo. Tada su decu davali starijim Spartancima koji su imali zadatak da procene koliko su deca zdrava. Ukoliko je dete rođeno slabašno, ostavljali su ga na mesto zvano apotete (neka vrsta primitivne eugenike). Roditelji su vodili računa o muškoj deci do njihove pete ili šeste godine života. Morali su da nauče dete da se ne plasi mraka i samoće, kao i da bude izdržljivo prema gladi i hladnoći. Od šeste godine života bili su u obavezi da daju muško dete državi koja se brinula o detetu do dvadesete godine života.

Deca su bila svrstavana u specifične grupe pod imenom agele ili vue, što bi značilo stada. Agele su bile pod nadzorom pedonoma. Pedonom je bio stariji Spartanac koji je vodio računa o vežbanju mlađih.

Od trinaeste godine života, agoga je postala intenzivnija. Spartanski dečak postajao je mirakion (adolescent).

Kad bi Spartanac napunio osamnaestu godinu života, postajao je irenas, odrastao muškarac i građanin Sparte. Sa devetnaest godina mlađi Spartanci morali su da ubiju snažne helote. Na taj način prvi put su osetili kako je biti u ratu. Ubistvo helota nije se smatralo

nečasnim jer su Spartanci smatrali da su u stalnom ratu sa njima.

*Spartanska agoga je trajala od sedme do dvadesete godine života.”*

Nakon više godina, ukoliko bi uspešno prebrodili sve prepreke obuke, dobijali bi zvanje Spartijata i nastavili bi da žive u kasarnama.

Učenje čitanja i pisanja bilo je samo osnovno. Tom prilikom, mladići su se upoznavali i sa zakonima Sparte. Obučavani su za sticanje veštine lakonskog govora – postavljanje što kraćeg pitanja i davanje još kraćeg, oštroumnog odgovora.

*Spartanske žene vežbale su gimnastiku zajedno sa muškarcima, bile su izdržljive i snažne. Time su izazivale divljenje gostiju iz drugih gradova.*

Odnos prema ženama, za razliku od Atinjana, bio je prilično liberalan. Do određenog uzrasta, vaspitanje dečaka i devojčica bilo je zajedničko. Fizička sposobnost i spremnost bila je podjednako značajna i za ženu i za muškarca. Osim gimnastike, učile su jahanje, trčanje i bacanje kopila. Verovalo se da fizička snaga žene utiče na rađanje jakog i zdravog potomstva. U sastavni deo vaspitanja devojaka ulazilo je i proučavanje umetnosti, na šta su Spartanke bile veoma ponosne. Upoznavanje sa seksualnošću, brakom i materinstvom, pripremalo ih je da se lakše uključe u društveni život. Grci su bili politeisti, a vrhovni bog

bio im je Zevs. Spartanci su pokazivali izrazitu religioznost i poštovali su Aresa, boga rata, veoma surovog pripadnika porodice bogova, koji se radovao smrti, voleo miris krvi, borbe, zveket oružja... Mrzeo je ostale bogove, a naročito boginju Atenu.

Prema mitologiji, Ares i boginja Atena bili su u stalnom konfliktu, tako da je i to bio razlog zbog čega su i polisi Sparta i Atina ratovali. Religija je bila u funkciji države.

Za razliku od Spartanaca, Atinjani su svoj cilj vaspitanja usmerili na intelektualni deo ličnosti. Proučavale su se filozofija, medicina, istorija,

veru, iskustvo, umnost, drugarstvo, marljivost i veštinu.“

*Tales iz Mileta:*

„Neobrazovanost je teret.“

U svim sferama društva uočava se snažna potreba za sakupljanjem raštrkanog znanja u jedan sistem da bi se što funkcionalnije iskoristilo u svakodnevnom životu. Znanje se temeljilo na tradicionalnom vaspitanju i obrazovanju, oplemenjeno evropskim sistemima vrednosti, u cilju boljeg razvoja i prenošenja kako bi društvo bilo prosperitetno.

Princip racionalizacije dominira u

Jedino mesto gde je bio organizovan vaspitno-obrazovni proces namenjen ženama, a u cilju njihove pripreme za životnu ulogu supruge i majke bila je škola poznate pesnikinje Sapfo, na ostrvu Lezbos. Tamo su učile okružene raznovrsnim vrstama flore i faune, tako da su, osim predviđenih sadržaja, dobijale i dodatna znanja proistekla iz prirodnog okruženja.

*Znanje koje su dobijali mladi iz narodnih slojeva svodilo se na praktičnu obuku koju je davao otac porodice i primenjivalo se u svakodnevnom životu.*

Budući da je dominirao princip racionalizacije i u svakodnevnom životu, javila se potreba za proširivanjem naučnih saznanja. Filozofija, u okviru koje su se razmatrala mnoga pitanja iz prirode i društva preselila se na ulice, odakle su prosvjetitelji (sofisti) i govornici pred publikom raspravljali o mnogobrojnim nedoumnicama.

Ovo je i zacetak organizovanog vaspitno-obrazovnog rada, tako da će se kasnije pojavit i prve akademije. Poznata je Platonova Akademija koja je „... od jednog bezvodnog predela pretvorena u gaj koji je navodnjen, u kome su zasađeni platani, sa senovitim šetalištima.

Platon je isprva podučavao u samom vežbalištu, a kasnije u vrtu i kući u koju se zatim sasvim preselio i sve vreme provodio sa svojim učenicima. Oni nisu bili samo grčkog porekla, već su dolazili sa svih strana da se obrazuju kod čuvenog pedagoga. Jedni su dolazili radi nauke, a drugi radi pripreme za državnu službu. Već smo napomenuli da je u antičkoj Grčkoj obrazovanje bilo rezervisano samo za mladiće.

*Zanimljivo je da su Platonova predavanja pohađale i dve žene koje su se preoblačile u muškarce kako ne bi bile otkrivene.*

Škola je finansirana redovnim prilozima učenika, a opštinska



dijalektika, književnost.

Sedam mudraca Starog sveta (Tales iz Mileta, Bijat iz Prijene, Solon iz Atine, Pitak iz Mitilene, Kleobul iz Linda, Mizon iz Hene, Hilon iz Sparte) ukazivali su na potrebu spajanja duše i tela, kao i postavljanje i učenje etičkih pravila koja bi trebalo da se koriste u svim aspektima života radi boljeg funkcionisanja društva i lakšeg snalaženja pojedinca u njemu.

*Pitak:*

„... neguj pobožnost, obrazovanost, razboritost, uvidavnost, istinu,

pokušajima objašnjenja sveta, pojava u njemu i objašnjenjima čovekovog delovanja. Dolaze do značajnih saznanja o čoveku i pojavama koje ga okružuju i pri tom akcenat stavljuju na antropocentrizam (čovek je superioran u prirodi i njen najvažniji faktor). Ovo je bila odlična osnova na kojoj će se kasnije zasnivati renesansa.

*U staroj Grčkoj obrazovanje je bila privilegija mladića iz bogatih porodica. Devojke su se obrazovale kod kuće, koristeći se veoma oskudnom literaturom, i bez stručnog nadzora.*

vlast dozvoljavala je njen rad jer je imala koristi od učenika. Akademija je bila organizovana po principu pitagorejske škole, ali nije bila vezana za tajne rituale i nije odvajala učenije od spoljnog sveta. Platon je sanjao o idealnoj državi, pa je njegov pedagoški rad bio usmeren na izgradnju takve

sadržaje izvan filozofije.

Pomenimo i Aleksandrijsku školu, koja je osnovana u tadašnjem sedištu helenističke kulture, u Aleksandriji. Helenizam vezujemo za period od kraja IV do kraja I veka pre nove ere To je period stvaranja makedonsko-grčke

Ovom prilikom dolazi i do mešanja jevrejske kulture sa grčkom. Tokom rada katehetske škole (od III do IV veka pre nove ere) radilo se na spajanju hrišćanske misli sa grčkom filozofijom.

Vrhunac delovanja helenizam je



ličnosti kod koje bi politička moć bila udružena sa solidnim filozofskim obrazovanjem...“.

Aristotelova škola, čuveni Licej, nalazio se takođe u okviru jednog od vežbališta. Njegove učenike su nazivali peripatetici (petipatos šetnja). Naziv se odnosio na čin hodanja, šetnju, tokom koje se izvodilo podučavanje (tokom šetnje vrtom).

Kao i Akademija, tako je i ova škola bila udružena s religijskim kultom muza. Bez obzira na pomenutu spregu, to je bila prva naučna institucija u okviru koje se stvarnost izučavala po principu egzaktnosti (tačnosti, merljivosti, određenosti).

Akcenat je bio na empirijskoj metodi proučavanja. Održavana su dva predavanja tokom dana: jutarnja – za učenike koji su se posvetili nauci i filozofiji, i večernje – za one koji su se zanimali za besedništvo i ostale

države od Epira na zapadu do Inda na istoku, u doba Aleksandra Velikog.

Za helenizam se vezuje prodiranje grčke kulture na istok, do Indije, ali i za prožimanje orijentalnog uticaja na grčku kulturu (kult egipatske Izide, frigijske Velike Majke, iranskog Mitre). Uticaj se osetio na jezik i pesništvo, religiju, filozofiju, likovnu umetnost.

Nosilac helenizma je grčki narodni jezik kojim se govorilo od Sicilije do Sogdijane i Baktrije, od ušće Dunava do juga Egipta. Helenizam briše nacionalne razlike u mnoštvu država i stvara univerzalnu kulturu koja ne prepoznaje granice.

*U Aleksandrijskoj školi najveći naučnici tog vremena proučavali su znanja iz celog sveta. Nazivali su ih epigonima.*

Osnovu za svoje proučavanje uzimali su iz Aristotelovih i Platonovih dela.

dostigao na polju prirodnih i tehničkih nauka.

Tradiciju helenizma očuvali su Arapi i upravo zahvaljujući njima utkana je u tekovine evropske civilizacije.

## Reference:

[antikvarne-knjige.com:](http://antikvarne-knjige.com)

<http://goo.gl/SKT93k>

[pedagog.rs:](http://pedagog.rs)

<http://goo.gl/KEFJF7>

[gimza.edu.rs:](http://gimza.edu.rs)

<http://gimza.edu.rs/novosti/?p=288>

[znanje.org:](http://znanje.org)

<http://goo.gl/nxe0NP>

[proleksis.lzmk.hr:](http://proleksis.lzmk.hr)

<http://proleksis.lzmk.hr/25870/>

Martino Mengi: “Antička Grčka”, Mono i Manjana 2007.

# HRONIKA

## 21. novembar 2014.

Univerzitet u Beogradu je 14. novembra 2014. godine uručio počasni doktorat čelniku tzv. „Ruske pravoslavne crkve“ (RPC), Vladimiru Mihajloviću Gundjajevu, u okviru svoje NVO poznatog i kao „Patrijarh moskovski i sve Rusije Kiril“. Ovo najviše priznanje najvećeg i najstarijeg univerziteta u Srbiji, dobio je na predlog Pravoslavno-bogoslovskog fakulteta (PBF) u Beogradu, kvazinaučne i paraobrazovne ustanove, nasilno i protivno Ustavu Republike Srbije prikačene za Univerzitet. U obrazloženju dodele ovog visokog priznanja od strane Rektorata Univerziteta, istaknuto je da je gospodin Gundjajev počasni doktorat dobio „za ukupno životno delo i podvig“ i „naučno-bogoslovke zasluge“.

Nažalost, šira akademska zajednica i sam rektor, prof. dr Vladimir Bumbaširević, nisu sa gnušanjem odbacili predlog PBF-a koji sramoti Univerzitet, kao i plejadu počasnih doktora, koji su zaista iza sebe imali zavidno životno delo i naučne zasluge. Nemoguće je svakome ko i malo drži do integrigeta akademske zajednice, da prihvati da se u isti rang stave Pavle Savić, Ivo Andrić i Hiroši Hokama sa jedne, i gospodin Gundjajev sa druge strane.

<http://goo.gl/9R1dwe>



## 24. novembar 2014.

Klinika u kojoj će biti rađene složene operacije na srcu i krvnim sudovima, kao i transplantacije, otvorena je u Kliničkom centru u Nišu. I to je svakako lepa vest. Ostaje nedoumica zašto se i kojim povodom na fotografijama sa otvaranja klinike pojavljuje sveštenik SPC.

<http://goo.gl/aOTwLw>

## 24. novembar 2014.

U kazneno-popravnom zavodu u Nišu osveštana je obnovljena crkva Svetog kralja Stefana Dečanskog na čijoj su rekonstrukciji i oslikavanju radili zatvorenici. Gospodo zatvorenici, hrištanstvo je kao stvoreno za vas. Nije bitno šta ste radili do juče, ako ste se pokajali danas.

<http://goo.gl/X7iGQR>

## 12. decembar 2014.

Miroslav Čosović, pisac knjige „Bizarni sveci srpske crkve“ našao se na udaru crkvenih velikodostojnika i žute štampe u Srbiji zbog delova u knizi gde autor „kaže za Stefana Ne-manju da je “genocidan”, “krvoločan i svirep”, za Svetoga Savu da je “organizator političkih ubistava”, za Svetog kralja Milutina da je “pedofil, svirepi otac i sladostrasnik”, za Svetog Stefana Dečanskog da je “kasapin”, za Svetog Uroša da je “ludi”, za Svetog Despota Stefana Lazarevića da je “hrišćanoubica i nogosek”... U odbranu „časti“ kontraverznih svecata stao je podgorički paroh Velibor Džomić, koordinator Pravnog saveta Mitropolije crnogorsko-primorske. Džomić tvrdi da je Čosović ovim delom „imao cilj da se na više nego primitivan način predstavi crnogorskoj javnosti“, dodavši da je Čosović „koristio citate istaknutih naučnika, koje je izvlačio iz konteksta i davao im suprotno značenje“. Tako ispada da je Čosović sve izmislio, a ne koristio srpske istorijske i druge izvore. Dakle, po Džomiću nije poželjno pisati istinu o „svecima“ SPC.

<http://goo.gl/zt53Kv>

## 07. januar 2015.

Navodeći da građanima „želi da u Boga veruju kao što veruju u sebe, jer ako ne veruju u sebe, ni Bog im ne može pomoći, a ako ne veruju u Boga, ni sebi ne mogu pomoći“, gospodin Nikolić je građane sveo na bezumne marionete imaginarnog božanstva, koje su bespomoćne da same za sebe učine bilo šta.

Predsednik (na papiru) sekularne Republike Srbije Tomislav Nikolić nastavlja sa nedostojnim omalovažavanjem svih građana koji nisu vernici te dominantne verske zajednice, a naročito onih koji ne pripadaju nijednoj.

Nikolić je još jednom prekršio član 11. Ustava Republike Srbije i dodatno uvredio sve one koji nisu vernici.

<http://goo.gl/EaqgrUc>

## 08. januar 2015.

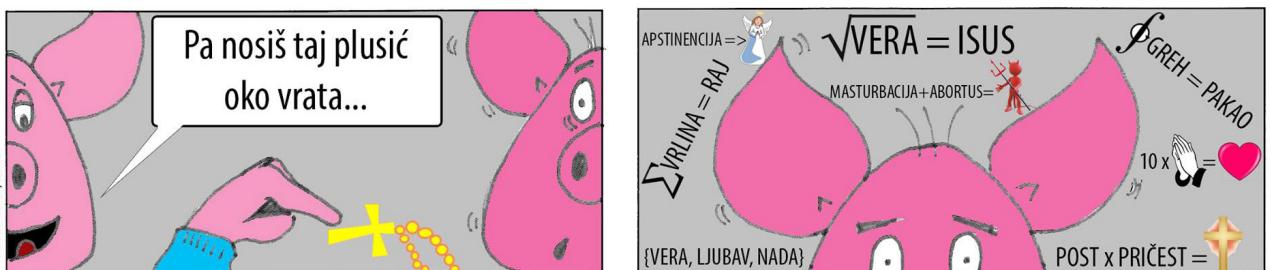
Citatom iz Kurana „Uzroci su gori od posledica“ muftija srpski Muhamed Jusufspahić prokomentarisao je teroristički napad u Parizu na redakciju „Šarli ebdo“ u kome je poginulo 12 ljudi. Postavivši retoričko pitanje „Zar uzroci zla nisu gori od zlih posledica, koje će nadalje biti uzroci još gorim posledicama?“, Jusufspahić želi da kaže da je veći zločin crtati karikature, nego ubiti 12 ljudi.

<http://goo.gl/UlpvQ2>

# HUMOR

Veliki Prasac i  
Svinjče Darwinče  
*u epizodi*

## „Simvol vere“



olovka i boja: Marko Ekmedžić  
scenario: Vladimir Božanović  
© Veliki Prasak, 2015



FARLEFTSIDE.COM

STANFILL

# Citatii

Ako je Isus bio Jevrejin, kako to da ima meksikansko ime?

**Bili Konoli**

Ne postoji pristojan način da nekome kažemo da je ceo svoj život posvetio gluposti.

**Daniel Denet**

Religija nije opijum za narod. Religija je placebo za narod.

**Doktor Haus**

Hrišćanstvo nije postalo najveća religija zahvaljujući količini istine koju je ponudilo, već zahvaljujući količini nasilja koje je upotrebljavalo.

**Majkl Šerlok**

Jednostavna istina je da bog ne postoji. Kada bi nestao svaki trag svih religija tako da se ništa od njih ne prenese narednim generacijama, ljudi je nikada ne bi stvorili na potpuno identičan način. Bilo bi nekih drugih gluposti koje bi ih zamenile, ali ne onakvih kakve su postojale. Kada bi se sva nauka iskorenila, još uvek bi bila istinita i neko bi pronašao način da sve ponovo shvati.

**Pen Džilet**

Tvoj bog je najbolji bog. Zapravo, on je jedini bog. Svi ostali bogovi su smešno, izmišljeno smeće. Ali ne tvoj. Tvoj je pravi...

**Riki Džervejz**

Ako bog postoji, mora da odgovara za mnogo toga...

**Robert De Niro**

Kad su misionari došli u Afriku, imali su Biblije, a mi smo imali zemlju. Rekli su: „Hajde da se molimo!“. Zatvorili smo oči. Kada smo ih otvorili, mi smo imali Biblije, a oni zemlju.

**Dezmond Tutu**